

FÖRSLAG TILL BUDGET 2020 SAMT EKONOMISK PLAN 2021-2022 FÖR REGION VÄSTERNORRLAND

Facebook: facebook.com/kristdemokraterna

Instagram: [@kristdemokraterna](https://instagram.com/kristdemokraterna), [@buschebba](https://instagram.com/buschebba)

Twitter: [@kdriks](https://twitter.com/kdriks), [@BuschEbba](https://twitter.com/BuschEbba)

Webbplats: www.kristdemokraterna.se

1 Grundläggande värderingar

Hälso- och sjukvården ska utgå från att varje människa är unik och att alla människor har samma absoluta och okränkbara värde.

Trygghet, tillit och självbestämmande är viktiga värden i hälso- och sjukvården. Det innebär att man inom vården ska ha en helhetssyn på människan som tar hänsyn till kroppsliga, själsliga och andliga behov.

Hälso- och sjukvården ska vara ett uttryck för omsorg och solidaritet mellan människor i samhället.¹

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den med störst behov av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Invånarna i Västernorrland ska erbjudas en grundtrygghet vid sjukdom och skada genom en god hälso- och sjukvård som ges i tid och som är kunskapsbaserad, ändamålsenlig, säker, patientfokuserad, effektiv, jämlik, jämställd och hälsoinriktad. Hälso- och sjukvården ska vara lättillgänglig för alla länsinvånare. Det fria vårdvalet ska värnas och utvecklas under planperioden.

Ett län präglad av mångfald, med bra miljö, goda arbets-, utbildnings- och utvecklings-möjligheter, tillgänglig kollektivtrafik, utbyggd infrastruktur och ett rikt kulturliv är attraktivt och skapar förutsättningar för en god hälsa, ett bra liv och ett hållbart samhälle.

2 Problemet är inte lösningen på problemet

Problemet med de skenande stafettkostnaderna tror idag majoriteten kan lösas genom att tvinga chefer att ta in färre stafetter. Det är som att säga att problemet är lösningen på problemet. Hur kan man tro att man minskar personalflykt genom att tvinga de som är kvar att få jobba ännu hårdare.

Lösningen på problemet stafettkostnaderna, är inte att jobba för att minska stafettkostnaderna, utan att flytta fokus till att bli en riktigt bra arbetsgivare där medarbetarna trivs och har det så bra att man inte bara stannar kvar utan också talar gott om sitt jobb och sin arbetsgivare, så att fler väljer att börja jobba i Region Västernorrland.

All kraft i frågan om hållbar bemanning måste flyttas över från att stirra sig blind på kostnader till att jobba för att bli en riktigt riktigt bra arbetsgivare.

Några förslag:

- Låt verksamheter få pröva de arbetstidsmodeller som man tror på
- Satsa ordentligt på vårdnära tjänster så att medarbetare får jobba med det de har utbildat sig för och vill jobba med;
- Gör en översyn av personalvården och löneförmåner
- Öppna upp för löneväxling, exempelvis genom nettolöneavdrag för att förstärka sin tjänstepension
- Sätt punkt för den totalt misslyckade centraliseringsivern.

¹ 3.2 Hälso- och sjukvård. *Kristdemokraternas principprogram*. 2001, 24.

3 Skattesats och avgifter

2020 beräknas skatteintäkterna öka betydligt långsammare än åren före.² Det sätter en ökad press på politiken att skapa en ledning och styrning som fungerar och ger en mer långsiktigt hållbar ekonomi.

Kristdemokraterna föreslår en oförändrad skattesats i budget 2020 och plan för 2021 och 2022, men flyttar man inte fokus och sätter punkt för politiken som varit, stoppar centraliseringsivern och inför en förtroendeskapande politik, så kommer troligen en skattehöjning krävas innan mandatperiodens slut.

4 Strukturella förändringar

4.1 En förstärkt primärvård

Alla är överens om att primärvården behöver förstärkas.

Centerpartiet, Sjukvårdspartiet och Kristdemokraterna föreslår gemensamt följande ekonomiska justeringar i majoritetens (S, M, L) förslag till Budget 2020 samt ekonomisk plan 2021 – 2022 för Region Västernorrland, se nedan.

Oppositionen (C, SJVP, KD) satsar under mandatperioden 100 miljoner kronor extra på Primärvården i hela Västernorrland, en fördubbling jämfört med majoriteten (S, M, L).

Primärvården i Västernorrland är underfinansierad med i storleksordningen 100 mkr i jämförelse med de övriga skogslänen.

I gällande budget för 2019 har primärvården tillförts 30 mkr extra 2019.

Under åren 2020 till 2022 tillför därför oppositionen 70 mkr extra till Primärvården i Västernorrland, att jämföra med majoritetens 20 mkr extra. Detta innebär en förstärkning om drygt 40 mkr extra till de regiondrivna hälsocentralerna i länet (vilket motsvarar hälsocentralernas nuvarande ekonomiska obalans) och närmare 30 mkr extra till Västernorrlands privata vårdcentraler.

4.2 Översyn av centrala administrationen

Vi vill se en översyn av den centrala administrationen. I budgeten har vi därför sänkt den årliga indexuppräknings för regionledningsförvaltningen till 1 procent. Första året, 2019, görs då en minskning av ramen jämfört med majoriteten om 5,5 miljoner kronor 2020, 12,7 miljoner kronor 2021 och 20,2 miljoner kronor 2021.

4.3 Återöppnande av verksamheter i Sollefteå

För att få en värdig, tillgänglig och jämlik vård i hela länet behöver verksamheterna i Sollefteå stegvis åter öppnas upp. I dialog med professionen ska akut kirurgi dagtid som ett första steg öppnas upp. En kompletteringsbudget kommer behövas när första steget är genomfört och man ska gå vidare med nästa.

² *Ekonomirapporten, maj 2018*. Linköping: Linköpings Tryckeri AB, 2015, 27. ISBN 978-91-7585-541-7. ISSN 1653-0853. <https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-541-7.pdf>

4.4 Ett utökat vårdval för en förstärkt primärvård

Vi kristdemokrater anser att ett utökat vårdval skulle vara ett bra sätt att överföra verksamheter från specialistvården till primärvården. Detta skulle göra det möjligt för verksamheter att profilera sig och att kunna använda sina lokaler mer effektivt.

Detta bör i första hand ske för områden som inte behöver sjukhusets resurser/strukturer och som inte kräver stora investeringar. Vilka områden som är lämpliga i Västernorrland är inget vi tar ställning till utan är något som professionen får föreslå.

4.5 Folkhälsa

Det är dags att regionen erkänner ofrivillig ensamhet som ett samhällsproblem. Beräkningar visar att ensamhet 2017 medförde extra vård- och omsorgskostnader i Sverige om drygt 12 miljarder kronor i form av fler vårdbesök och oplanerade inskrivningar vid slutenvård.

Utifrån Västernorrlands befolkningsunderlag innebär detta merkostnader om 290 miljoner kronor – årligen. Det är därför hög tid att vi tar oss an detta. Regionen behöver ta fram en långsiktig strategi för arbetet mot ofrivillig ensamhet och den psykisk ohälsan. För detta behövs resurser vilket Kristdemokraterna föreslår. Folkhälsa m m tilldelas 2 miljoner extra 2020, 4 miljoner kronor 2021 och 7 miljoner kronor 2022.

4.6 Livsstilsmedicin Österåsen

Ett aktivt långsiktigt folkhälsoarbete innebär ett medvetet och kontinuerligt arbete med att främja folkhälsa och ska ske i samverkan med andra aktörer. Genom att ha fokus på livsstilsfrågorna i alla livets skeenden, rehabilitering och konkreta insatser fås ett friskare Västernorrland. Ett sätt att arbeta med detta är att utveckla Österåsens verksamhet. Detta görs i Kristdemokraternas budget då Österåsens ram ökas med 2 miljoner 2020, 5 miljoner kronor 2021 och 8 miljoner kronor 2022.

4.7 Folkhögskolorna

Folkbildningen bidrar till en demokratisk utveckling av samhället och skapar möjligheter för människor att påverka sin livssituation, ge tillträde till högre utbildning och att delta i samhällsutvecklingen.

Inom ramen för folkbildningsarbetet är regionen huvudman för tre egna folkhögskolor: Hola, Ålsta samt Örnsköldsviks folkhögskola. Regionen lämnar också bidrag till de två rörelsedrivna skolorna i länet, Härnösand och Mellansel. Folkhögskolornas stora betydelser för länet och dess invånare ska inte underskattas utan deras verksamheter ska värnas och utvecklas. I majoritetens budgetförslag tilldelas folkhögskolorna mycket låga uppräkningsnivåer. I Kristdemokraternas budgetförslag sker det omvända; ramen för folkhögskolor inklusive de folkrorelsedrivna folkhögskolorna stärks med 1,5 miljoner kronor 2020, 3,7 miljoner kronor 2021 och 5,2 miljoner kronor 2022.

4.8 En ny personalpolitik

Medarbetarna är hjärtat i verksamheten. Det är därför av största vikt att regionen återupprättar förtroendet för Region Västernorrland som arbetsgivare. För att göra detta måste regionen flytta fokus från att bara se till stafettkostnaderna och se mer till helheten.

Man kan inte lösa regionens ekonomiska problem genom att jaga stafettkostnader och centralisera utan genom att ge allt för att bli länets bästa arbetsgivare.

Det kommer inte synas i ekonomin på en gång men det är en lösning som är långsiktigt hållbar.

5 Resursramar

De resursramar som gäller för de olika kärnverksamheterna för perioden 2020–2022 är följande (miljoner kronor, löpande priser) och jämförs här med budget för 2019.

Resursramar	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Nämnden för hållbar utveckling – regional utveckling ¹⁾	306,0	416,5	428,8	441,5
- varav gemensamt ²⁾	3,4	3,4	3,4	3,6
- varav kollektivtrafik och infrastruktur	148,2	150,0	153,0	156,1
- varav kultur, länsbibliotek och folkbildning	95,8	96,7	98,7	100,8
- varav sjukresor	-	85,9	87,6	89,4
- varav tillväxt	20,5	21,7	22,2	22,8
- varav folkhögskolor inkl. rörelsefolkhögskolor	21,2	22,8	24,5	26,4
- varav folkhälsa inkl. samordningsförbund	-	18,9	21,3	24,6
- varav RU:s kansli inkl. internationellt	11,1	11,1	11,9	11,6
- varav miljö	5,3	5,4	5,6	5,7
Hälso- och sjukvårdsnämnd	5 366,3	5 483,4	5 652,3	5 841,0
- varav gemensamt ²⁾	5,3	5,5	5,7	5,8
- varav Specialistvården Västernorrland ³⁾	5 271,3	5 401,5	5 565,8	5 749,9
o därav somatisk vård	4 778,2	4 895,7	5 044,7	5 213,7
o därav psykiatrisk vård	493,1	505,8	521,1	536,2
- varav rättspsykiatri	51,4	52,5	53,5	54,5
- varav Livstilsmedicin Österåsen ⁴⁾	21,7	23,9	27,4	30,8
- varav folkhälsa inkl. samordningsförbund ⁵⁾	16,6	-	-	-
- varav laboratoriemedicin	0,0	0,0	0,0	0,0
Patientnämnd – etisk nämnd	5,2	5,4	5,5	5,7
Regionens revisorer	7,2	7,4	7,6	7,9
Regionstyrelsen	2 085,2	1 918,4	1 979,2	2 034,8
- varav primärvård ⁶⁾	1 241,5	1 288,9	1 347,1	1 401,2
- varav tandvård ⁷⁾	197,0	199,3	203,2	207,1
- varav regionledningsförvaltning ⁸⁾	646,7	430,2	428,9	426,5
Totalt	7 769,9	7 816,1	8 043,4	8 280,9

- 1) Inklusiv Folkhäsoverksamheten och sjukresekostnader fr o m 2020. Dessa verksamheter har flyttats från Hälso- och sjukvårdsnämnden. Medel för utarbetande av Regional utvecklingsstrategi ingår t o m år 2019.
- 2) Avser nämndens politiska verksamhet.
- 3) Specialistsjukvården omfattar ramområdena somatisk vård och psykiatrisk vård. Omdisponering av medel mellan ramområdena ska underställas regionfullmäktige. Fr o m år 2020 har Folkhälsoverksamheten samt kostnader för sjukresekostnader flyttats till Nämnden för hållbar utveckling. Särskilda medel för utprovning av hörapparater ingår t o m år 2020.
- 4) Livsstilsmedicin Österåsen administreras via Primärvårdsförvaltningen under Hälso- och sjukvårdsnämnden. Verksamheten ligger utanför vårdvalssystemet (jmf Regionstyrelsen nedan)
- 5) Avser folkhälsa inklusive finansiella samordningsförbund. Verksamheten flyttas från Hälso- och sjukvårdsnämnden till Nämnden för hållbar utveckling fr o m år 2020.
- 6) Anslaget omfattar samtliga medel för primärvård i Västernorrland. Produktionsansvaret för den Regiondrivna Primärvården ligger inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- 7) Produktionsansvaret för Folktandvården ligger inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- 8) Regionledningsförvaltningens budget omfattar politisk- och tjänstemannaledning samt allmänna servicefunktioner. För 2019 innehåller budgeten dessutom kostnader som tillförts under året i form av tilläggsbudget för IT-plan (bilaga D) inklusive Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS), patientsäkerhetsarbete, sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, försäkringsmedicin, förlossningsvård och kvinnors hälsa, tillgänglighet inom barnhälsovård, projekt avseende Specialistvårdens organisation samt Regionledningsförvaltningens verksamhetsstöd, psykisk hälsa, God och nära vård, uppdaterad kömiljard, Tobiasregistret/Biobank, Traumaklinik Vårsta, Familjecentral Örnsköldsvik, projekt osteoporosvård, utbildning till specialistsjuksköterskor, utveckling för vårdens arbetare, kostnader för personalstrategiska ändamål samt bidrag till RFSL samt NTF. Medel för ERUF/Digga HC är budgeterade t o m år 2021.

6 Resultatbudget

Resultatbudgeten visar respektive års resultat och hur det uppkommer. Här framgår den löpande verksamhetens kostnadsuveckling, de löpande intäkterna samt resultatet/förändringen av eget kapital. Belopp anges i miljoner kronor och i löpande priser.

Budget 2019 och plan 2020-2021	Bokslut 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens externa nettokostnader	-7 306	-7 736	-7 875	-8 068	-8 192
Avskrivningar	-211	-224	-225	-215	-220
Verksamhetens externanettokostnader	-7 517	-7 960	-8 100	-8 283	-8 412
Skatteintäkter	5 972	6 092	6 132	6 303	6 480
Generella statsbidrag och utjämning	1 576	1 669	1 994	2 027	2 050
Verksamhetens resultat	31	-199	26	47	118
Finansiella intäkter	57	75	74	85	97
Finansiella kostnader	-72	-91	-80	-112	-115
Resultat efter finansiella poster	16	-215	20	20	100
<i>Orealiserade kursförändringar</i>	<i>0</i>	<i>127</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Årets resultat	16	-88	20	20	100

I verksamhetens externa nettokostnader ingår:

- Nämndernas och styrelsens kostnader och intäkter för verksamheten inklusive specialdestinerade statsbidrag
- Regionens pensionskostnader förutom de finansiella kostnaderna för pensionsavsättningarna

Pensionsavsättningar och pensionsutbetalningar beräknas enligt underlag från regionens pensionsförvaltare Skandia. Jämfört med tidigare beräkningar i regionplanen har dessa kostnader (inklusive finansiella kostnader) minskat med 53 miljoner kronor 2020, 35 miljoner kronor år 2021 samt med 36 miljoner kronor 2022.

Medel som reserverats centralt för oförutsett och vissa ej fördelade kostnader samt planerade kostnadsreduceringar fördelas enligt följande (miljoner kronor):

	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Egentligt oförutsett	48,5	10,7	16,6	11,9
Emotsedda kostnadsökningar	98,9	234,4	241,9	148,7
Arbetsmarknad m m	-	6,1	6,3	6,5
Summa	47,4	251,2	264,8	167,1

7 Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar föreslå fullmäktige beslutar:

- **att** fastställa Kristdemokraternas förslag till ”Budget för 2020 samt ekonomisk plan 2021-2022” med finansutskottets förslag till investeringsplan samt avgifter inom hälso- och sjukvården. I jämförelse med finansutskottets (majoritetens förslag) innebär detta:
 - **att** ramen till Primärvården utökas med ytterligare 50 miljoner kronor under planperioden, varav 15 mkr år 2020, 15 mkr år 2021 och 20 mkr år 2022, samt
 - **att** utökningen av ramen för Primärvården om ytterligare 50 miljoner kronor under planperioden finansieras genom minskning av avsatta medel för Egentligt oförutsett med 15 mkr år 2020, 30 mkr 2021 och 50 mkr 2022.
 - **att** en översyn ska göras av den centrala administrationen i Region Västernorrland innebärande att indexuppräknings på kostnadssidan reduceras till 1 procent motsvarande en reducering av ramen för regionledningsförvaltningen om 5,5 miljoner kronor 2020, 12,7 miljoner kronor 2021 och 20,2 miljoner kronor 2022. De medel som genom detta frigörs ska användas till att främja folkhälsan och folkbildningen genom
 - **att** Livstilsmedicin Österåsens budgetram stärks med 2 miljoner kronor 2020, 5 miljoner 2021 och 8 miljoner 2022.
 - **att** ramen för Folkhälsa m m stärks med 2 miljoner kronor 2020, 4 miljoner kronor 2021 och 7 miljoner kronor 2022
 - **att** främja folkbildningen genom att Folkhögskolorna inklusive rörelsefolkhögskolornas respektive ramar stärks med 1,5 miljoner kronor 2020, 3,7 miljoner kronor 2021 och 5,2 miljoner kronor
- **att** Kristdemokraternas förslag till budget 2020 och ekonomisk plan 2021-2022 ska utgöra underlag för arbetet med Regionplan för 2021-2023
- **att** i övrigt besluta i enlighet med finansutskottets förslag till beslut.